

Nano OÜ
eke@grenkem.ee

Teie 03.07.2026

Meie 28.07.2026 nr 1.4-1.1/1449-3

**Vastus pöördumisele Eesti positsiooni
kujundamine Euroopa Liidu tubaka- ja nikotiinitoodete
regulatsiooni avaliku konsultatsiooni raames**

Lugupeetud Eke Roo

Täname Teid tagasiside ja seisukohtade eest. Tubaka- ja nikotiinitoodete reguleerimise keskne eesmärk on rahvatervise kaitse ning tervisekahjude ja haiguste ennetamine. Hindame kõrgelt erinevate osapoolte arvamusi.

Täpsustame, et Vabariigi Valituse poolt 2024. aastal heaks kiidetud seisukohtades tubakatoodete võimaliku reguleerimise kohta toetame toodete ühtset ELi ülest reguleerimist, mitte nikotiinitoodete täielikku keelustamist. Me ei saa nõustuda seisukohaga, et kui turult kaotatakse reguleeritud alternatiivtooted, tekib ohtlik asendusefekt ning noored otsivad riskikäitumiseks ja elamusteks muid kanaleid olgu selleks tavasuitsetamine, alkohol, kanep või musta turu kaudu kättesaadavad narkootilised ained. See väide ei ole teaduskirjanduse põhjal tõendatud ning tugineb pigem oletusele ja hirmutamisele kui empiirilistele andmetele. Samuti on kirja sisust selgelt näha, et nikotiinitoote sihtgrupina näeb tootja ise just noori ning sõltuvusainet esitletakse kui elamust, mis on põhimõtteline väärtuskonflikt ning vastuolus kehtiva õigusruumiga.

Esiteks ei ole veenvaid tõendeid, et ühe konkreetse nikotiinitoote kadumine turult tooks automaatselt kaasa noorte ülemineku teistele riskikäitumise vormidele. Olukorda mõjutavad mitmed erinevad tegurid, sealhulgas eakaaslaste mõju, perekondlik keskkond, vaimne tervis, sotsiaalmajanduslik olukord, toodete kättesaadavus ja turundus. Seetõttu ei saa eeldada, et konkreetse toote eemaldamine põhjustaks vältimatult uue riskikäitumise tekke.

Rahvusvaheline teaduskirjandus näitab, et noorte nikotiinitoodete tarvitamist mõjutab eelkõige toodete atraktiivsus, hind, maitseed, reklaam või turundus ja kättesaadavus. Kui mõni toode muutub vähem kättesaadavaks või kaob turult, väheneb sageli ka selle kasutamine, eriti nende noorte seas, kes ei ole veel regulaarseks tarvitajaks kujunenud. Kuigi osa olemasolevaid tarvitajaid võib valida mõne teise nikotiinitoote, ei tähenda see automaatselt, et mittetarvitajad hakkaksid otsima muid riskikäitumise vorme.

Senine kogemus piirangute rakendamisel ei toeta väidet, et noored oleksid seejärel massiliselt liikunud teiste ohtlike riskikäitumiste juurde. Teie kirjas toodud näide Läti kohta, et toimus tüdrukute suitsetamise järsk tõus 2024.a. ja 2025.a. ei ole paraku seotud piirangutega. Lätis jõustusid uued täiendavad piirangud 2025. a algusest ning piirangute mõju ei ole kohene. Tüdrukute suitsetamise ning nikotiinitarvitamise tõus on aga üldine ülemaailmne trend ning on tingitud mitmetest erinevatest teguritest, ühena nende hulgas on tüdrukutele suunatud atraktiivsete toodete massiline turule toomine ja nende agressiivne turustamine. Piirangute

mõjud sõltuvad sellest, kui hästi on piirangud jõustatud ning millised ennetus- ja teavitusemeetmed neid toetavad.

Noorte nikotiinitarbimist mõjutavad eelkõige toodete kättesaadavus, atraktiivsus ja turundus, kuid ei ole kuidagi tõendatud, et ühe tootekategooria eemaldamine põhjustab vältimatult teiste riskikäitumiste sagenemise.

Oleme oma üldised tubakapoliitika seisukohad kujundanud lähtuvalt rahvatervise eesmärkidest, tuginedes tõenduspõhiste andmetele ning vajadusest vähendada terviseriske elanikkonnale. Uue EL tubakadirektiivi seisukohtade kujundamisel lähtume kehtivast korrast, mille aluseks on „Euroopa Liidu asjade menetlemise juhised“ mis on koostatud Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement“ § 28 ning Vabariigi Valitsuse seaduse § 77 lõike 1 punkti 12 ja Vabariigi Valitsuse 17. novembri 2011. a määruse nr 140 „Riigikantselei põhimäärus“ § 2 punkti 4 rakendamiseks.

Nõustume teie kirjas tooduga, et mõjusid tuleb hinnata terviklikult, võttes arvesse suitsetamise, elektrooniliste sigarettide tarvitamise, kuumutatavate toodete ja nikotiinipatjade lühiajalist ja pikaajalist mõju nii tervisele kui ka majandusele. Mõju hindamisel tuleb lähtuda tubaka- ja nikotiinitoodete mõjust ühiskonnale tervikuna, mitte üksiku toote või ettevõtja kasu põhiselt.

Sellest tulenevalt peame oluliseks jätkata meetmetega, mis aitavad kaasa inimeste tervise kaitsele ja tervisekahjude ennetamisele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heli Laarmann

rahvatervishoiu osakonna juhataja

terviseala asekancleri ülesannetes

Aive Telling

Aive.Telling@sm.ee

Teadmiseks: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium